Втеча звірів, або Новий бестіарій (скорочено)

Галина Пагутяк

Галина Пагутяк
Повість "Втеча звірів, або Новий бестіарій"
*(*бестіарій – збірник відомостей про тварин)*

Стислий переказ по главам, автор переказу: Світлана Перець.
Авторські права на переказ належать Укрлібу.

Розділ 1
Доня хоче бавитися зі звірами, але ті не приходять. Книжка і статуйка на горищі. Що то за мова? Каспар і його сумне життя.
1
Ліс був такий тихий, що навіть не пахнув. Тато сказав, що тут немає вовків, ведмедів, лисиць, але краще триматися хати. Якщо звірі не хижі, то могли б прийти подивитись, що то за дівчинка приїхала сюди з татом і мамою, й збирається жити в старій лісниковій хаті.
Доня давно сиділа на ґанку, бо мама не пускала в хату, адже білила, а тато в цей час ремонтував дах. Коли вони їхали сюди, Доня не побачила нікого живого. Дівчинка кликала звірів, хотіла на них подивитися, бо ніколи не бачила зайців, білочок і навіть мишей. Звірів кликала: "Киць-киць!". Тут з'явився тато, смішний, увесь у сіні й павутинні. Він приніс знахідку: статуйку хлопчика з дзеркалом і прегрубезну книжку в шкіряній палітурці. Книжка була зі звірями, виглядала дуже старою. На першій сторінці було надруковано: Aphologia animalia. Ні Доня, ні тато нічого не второпали. Хоч дівчинка подумала, що це мова тварин.
2
Тато говорив, що настали тяжкі часи, нема куди подітись. Але він завжди мріяв жити у лісі. Колись він бачив справжній ліс, а Доня вже такого не побачить. Мама заплакала. Доня теж, бо все чула і зрозуміла: вона не матиме з ким бавитися.
Книжка лежала зверху на етажерці, бо не вміщалася на полиці. А статуйка хлопчика стояла на книжці.
3

Назавтра тато сказав Доні позбирати за хатою сміття. Прибираючи, Доня вжалилась кропивою. "Приклади холодний камінець" — почула вона незнайомий голос. Говорив хлопчик в золотистій одежі з коричневими бантами. Хлопчик був схожий на ту статую, що знайшов тато.

Доня не вміла розмовляти з хлопцями, бо ті полюбляють штурхатися і лаятись. А ще їй важко було повірити, що статуї оживають. Краще піти і все обміркувати.

Дівчинка сиділа на ганку. Вийшла мама і запитала, чи в неї часом не болить голова. Доня сказала, що їй уже нічого не болить. Мама розповіла, що колись тут жив лісник, якого давно нема.

Доня лягла на мамине ліжко, а мама варила борщ. Мама сказала, що восени дівчинка піде до школи. Доні було нецікаво у школі. Дівчинка глянула на камінчик, який їй дав хлопчик.

4

Доня роздивлялася книжку, а за вікном падав рясний дощ. Шкода, що малюнки були не кольорові. У книжці був намальований білий кінь з одним рогом на лобі; птах, схожий на обскубану курку; слон, який топче людей; псів, що напали на ведмедя; олень зі стрілою в боці; лев з дитиною в зубах. Доні було жаль, що мама і тато не вміють прочитати цю книгу.

Був ще такий малюнок: хлопець у довгій сорочці грає на сопілці а кругом стоять звірі. Дівчинка запитала маму, чи той хлопчик з дзеркалом, Каспар, добрий. І може Каспар зараз мокне під дощем і треба запросити його. Та мама нагадала, що треба реально дивитися на світ.

Доня вийшла надвір, уже світило сонце. А Каспар, мокрий як хлющ, стояв за хатою і обсушувався на сонці. Він не хотів до хати, щоб не лякати маму. Каспар сказав, що має роботу. Він пильнує Єдинорога.

5

Каспар розповідає Доні свою історію. Колись уся Європа знала ім'я Каспара Гаузера. Його історія дуже сумна: у нього дитячий вигляд, але насправді він дуже старий. Таке трапляється з тими, хто мав нещасливе дитинство. Він не знав своїх батьків, кажуть, то були дуже знатні особи, інакше, чого б його ховали в підземеллі. Там його хтось годував, купав. То був чоловік. Найперше враження Каспара – світло, вогник свічки. Коли той чоловік, лице якого було в масці, приходив, з'являлося світло, а коли він ішов, була темряві. Єдиною забавкою була дерев'яна ложка. Людської мови Каспар не чув і не вмів розмовляти. Лише співав.

Коли став великим, його випустили, і він вперше побачив людей. Каспаром опікувалися лікарі, вчителі. Вони навчили одягатися, розмовляти, писати й читати. Але найголовнішого не навчили: бути людиною, тобто таким, як усі. А потім Каспара убили. Ставши вільним, обрав собі життя без людей: серед звірів і птахів. Намагається захищати й пізнавати тих, кого любить.

Доня заплакала, а Каспар був щасливий, що зустрів дівчинку. Він запропонував разом доглядати Єдинорога.

Стислий переказ по главам, автор переказу: Світлана Перець.
Авторські права на переказ належать Укрлібу.

Розділ 2

Доня будує для Каспара дім, але не досить міцний. У дзеркалі з'являється Єдиноріг, і з цього починаються справжні пригоди. Каспар вміє робити те, чого не вміє робити ніхто. Сумна розповідь Крота. Каспарова обіцянка

1

Доня пішла до лісу, знайшла сухі гілляки і зробила хату для Каспара. Він кілька днів не з'являвся і не знав, що вона для нього збудувала хату без стін, зате з дахом. Мама з татом не зважали, бо дівчатка люблять робити хати.

На запитання про єдинорога, тато відповів, що такого звіра в природі не існує. І що Каспар на етажерці не є живим хлопчиком. Мама переживала через фантазії дочки. Доня попросила тата взяти її до лісу.

2

Одного ранку Доня прокинулася з дивним відчуттям, що хтось на неї дивиться. Але в хаті нікого не було. Доня зіскочила з ліжка й почала шукати книжку, яку хотіла показати Каспарові.

Вона вже хотіла одягатися, коли дзеркало раптом спалахнуло. У ньому Доня побачила Єдинорога з золотистою гривою. Він глянув приязно, наче хотів щось спитати, і зник.

3

Доня питає Каспара, коли ще з'явиться Єдиноріг. Але хлопчик каже, що в одному й тому ж дзеркалі це неможливо. Каспар теж хотів його побачити. Тепер доведеться питати звірів і птахів, що живуть на землі і під землею. Дівчинка питає, чи не взяв часом Єдиноріг книжку. Але хлопчик пояснює, що книга написана латиною і назва її означає "На захист тварин". У той час, коли жив Каспар, латину вчили, тому він може переказати Доні зміст книжки. Але зараз є важливіша справа: знайти Єдинорога, бо, може, він хоче покинути всіх, хто не вірить у нього. Каспар сказав: "Коли у щось не віриш, то воно зникає". Каспар пропонує перетворити Доню на комашку сонечко.

4

Доня стала комашкою з шістьма лапками. Це було не страшно. Та й сиділа вона на плечі Каспара. Друзі розпитували Сойку про Єдинорога. Сойка була величенькою пташкою кольору какао з молоком, а на крилах мала блакитні пір'їни. Сойка нічого не знала і думала, що про Єдинорога написано в книзі.

Потім подалися до Крота. Кріт був трохи страшнуватий зі своїм чорним гострим писком і дрібними білими зубками. Але Доня була на сьомому небі від щастя. Вона вперше в житті бачила крота. Кріт нічого не знав і розповів одну бувальщину.

5

Кріт розповів історію про одного звичайного крота, як усі. Одного разу він знайшов досить великий блакитний прозорий камінь. Камінь нагадував йому приємні для ока

сутінки. Кріт став міркувати, як камінь опинився у його володіннях. Чи хтось колись закопав його, чи якийсь пра-пра-кріт затяг камінь до нори, чи сама Земля-мати породила його. Кріт запитував своїх приятелів. Хтось припустив, що камінь міг упасти з неба, якщо він кольору сутінків. А хто ж його кинув? Через те Кріт до самої смерті не мав спокою. Бо хоча й жив у темряві, проте любив ясність.

Каспар запитав, як Доні бути комашкою. Їй все було завелике. Але хлопчик сказав, що комахи про це не думають: "Усі живі істоти, окрім людини, знають, як використати свій час". Каспар пообіцяв розповідати зміст книги дівчинці, і вона ніколи не буде самотня. А що таке самотність? "Це коли ти і світ, що тебе оточує, — різні. Навіть не так… Ну, коли ти добра, а світ злий. Теж не те…" — пробував відповісти Каспар.

Дівчинка згадала, що в кінці книжка був намальований корабель. Друзі домовились вночі вирушити знову на пошуки Єдинорога.

Розділ 3

Доня і Каспар стають пташками, щоб швидше наздогнати Єдинорога. Довге життя мушки-одноденки. Літати не так уже й легко. Що попросити в чарівної палички?

1

Цієї ночі Доня не спала і чекала Каспара. Цей Каспар ніби й непоганий хлопець, але ніколи не має часу. Зрештою, коли вони знайдуть Єдинорога, то, може, Каспар побавиться з нею в хованки чи м'яча.

Коли хлопчик прийшов, то сказав, що треба перетворитися на пташок. Вони повинні наздогнати Єдинорога і взнати його наміри. Каспар пообіцяв, що з Донею не трапиться нічого лихого, і вона повернеться до батьків. Вони навіть не помітять нічого, бо немає одного часу для всіх. Час для них минатиме швидко, а для батьків – повільно.

І вони стали пташками. Маленькими, непомітними сірими горобцями. Летіти було трохи важко. Єдиноріг міг податися до моря, тому летіли туди.

Каспар згадав слова: "Врешті-решт усі інші живі істоти, ніким не зрозумілі, покинуть свою одвічну домівку. Вони збудують корабель і відпливуть на ньому туди, звідки немає вороття!"

2

Коли настав ранок, вони вже були далеко. Перелетіли поле, річку, село, знову поле і ліс. Доні уже набридло летіти, бо хотіла спати.

Зупинилися на галявині з суницями і знову стали людьми. Хлопчик збирав суниці, дівчинка дрімала. До суниць підповзло дві мурашки. Хлопчик не відганяв, він ще назбирає суниць. Коли Доня прокинулась, Каспар розмовляв з мушкою-одноденкою. Хоч вона жила один лиш день, проте знала все: що таке злива, спека, усіх звірів у лісі, знала, що зник дикий лісовий кінь, останній у світі. Мушка мусила облітати цілий світ, перш ніж відкладе яєчка, з яких вилупляться інші мушки.

Доня розпитала Каспара про цю розмову. Каспар вважав, що комахи мають спільну пам'ять, оскільки у них дуже коротке життя.

Друзі мали летіти далі і ввечері потрапити у Зимовий дім. Там дівчинка відпочине, бо далі доведеться подорожувати через незнані краї. Каспар говорить: "Я не люблю

довгих мандрів. На чужині почуваєшся незатишно. Подорожують зазвичай ті, хто ніколи не чувся добре у власному домі".
Удень було веселіше летіти. Вони спинилися побалакати зі зграйкою горобців і пообідали разом з ними вишнями коло старенької хатини.
Доня помітила кілька гіллястих верб, під якими сиділи діти-пастушки. Дівчинка попросила Каспара послухати, про що говорять діти.
3
Під вербами сиділо троє хлопців і дві дівчинки. Один хлопчик сказав, що хоче чарівну паличку. Її неможливо зробити, а треба отримати від чарівника. Найменший хлопчик палички не хотів, бо від нього все одно її відберуть. А потім діти почали грати в карти. Доня була обурена, сюди б їхню вчительку. Але коли друзі відлетіли, і Каспар запитав, що б Доня хотіла, якби мала чарівну паличку, дівчинка сказала: "Навчилася б грати в карти".

Стислий переказ по главам, автор переказу: Світлана Перець.
Авторські права на переказ належать Укрлібу.

Розділ 4
Зупинка в Зимовому домі. Каспарові приятелі. Кіт Фелікс перейменовує Доню. Каспар читає книжку, але Доня така втомлена, що нічого не розуміє. Історія життя Фелікса
1
Надвечір почався дощ, друзі змокли. Вони полетіли не до села, а до річки, де в темряві під височезними деревами сховався старовинний будинок. Вікна не світилися. Тут жили Каспарові найкращі друзі: кіт Фелікс і павук Альфред. На сходах вони знову перетворилися на самих себе, але теж мокрих. Доня змерзла. Зайшли у будинок, і Доня побачила гарного, але не пухнастого, чорно-білого кота – Фелікса. Кіт запалив камін. А Каспар пообіцяв збігати за вечерею на село. У павука Альфреда була меланхолія, він був на горищі. Каспар вийшов, а кіт запропонував Доні називатися Філією, адже так звучить її ім'я латиною.
Каспар тим часом переодягся в чорний костюм з білим комірцем. На ногах тепер мав сірі панчохи. Хлопець подав Доні довгу зелену сукню з чорним мереживом і щось подібне до плаща, підбитого рудим шовком. Зразу було видно, що це старовинні речі.
Доня перевдягалася, а Каспар пішов у село. Спортивні штани і картата сорочка, в яких Доня вешталася всеньке літо, виглядали жалюгідним ганчір'ям порівняно з атласом і мереживом. Дівчинка була щаслива.
2
Котові теж сподобався вигляд дівчинки. А потім була вечеря, яка складалася з молока, хліба та кількох смажених рибок. На вечері був присутній Альфред — великий павук-хрестовик. Кіт попросив Каспара прочитати улюблений уривочок про звірів приручених і неприручених...
Доня хотіла спати, але намагалася поводитись чемно. Каспар сказав, що книжка

зникла. Але він знав її напам'ять.
Фелікс сказав, що це папуга вкрала книжку, щоб помиритися з хлопчиком. Каспар не хотів зараз бачитися з папугою Алегорією, хотів вислизнути звідси непоміченими. Кіт говорив, що Алегорія – їхній найбільший ворог, а хлопчик вважав її просто самотньою.
Далі Каспар зачитав уривок: "Приручуючи перших звірів, людина шанувала їх як братів по крові. Це вони зробили її сильнішою, а влада, як відомо, всіх псує. І повага змінилася небажанням зрозуміти душу тварини, а відтак — жорстокістю... Перша приручена тварина була, напевно, слабкою і потребувала захисту. Ці слабкі істоти породили собі подібних, у крові яких уже була неспроможність діяти самостійно. То був вік дитинства. Дорослість настала тоді, коли люди почали вважати приручених звірів своїми рабами, а згодом, що найгірше, речами. Річ, яка зіпсувалася, стає непотрібною... Коли звір хоче вашої ласки, то це його потреба, а не бажання вам догодити..."
3
Доня запитала: "А ті звірі, що в клітках, вони приручені?". "Це найдикіші звірі в світі!" — обурився Фелікс. Кіт розповів, що малим його викинули разом з братами й сестрами, Каспар підібрав його, вигодував і подарував цей дім.
Приручені пес, корова, кінь не викликають ні в кого подиву. Значно безглуздішим є приручення соколів та орлів. У них відбирають розум, виснажуючи голодом і безсонням, а тоді спускають з ланцюга, милуючись, як голодний птах полює. Цікава історія канарок з Канаркових островів: якими вони були колись і якими стали тепер. Жителі цих островів у давнину полювали, збирали плоди. І розводили канарок, вчили їх співати. Їхня мова і мова канарок були дуже схожі. Аж тут на острови прибули кораблі з цивилізованими європейцями. Загарбники вивчили мову місцевих жителів. Іспанці ніяк не могли підкорити сердешних дикунів, бо ті мали пташину мову і канарки вчасно сповіщали їм про наміри ворога. Тоді хитрі завойовники скористалися однією із своїх говірок, що нагадує свист. Вони навчили розмовляти нею дикунів і канарок. Досить швидко на Канаркових островах не залишилось жодного корінного мешканця. А канарки в клітках потрапили у різні кінці світу, легко підхоплюючи будь-яку мелодію. Стали розвагою для людей. І не знають своєї батьківщини, їхня домівка — клітка.
Розділ 5
Чому папужку Алегорію не люблять. Яка користь з географічної карти. Правила чемності, вважає Фелікс, потрібніші. Чим завинив поет Гете?
1
Доні снився Єдиноріг. Прокинулась, бо на неї впала книжка Фелікса "Етикет при дворі Людовіка Чотирнадцятого". На ногах дівчинки спав кіт. Каспар переніс кота, сказав вдягнути іншу сукню, а автра вони вирушать в дорогу.
Уночі тут був Єдиноріг, і хлопчик переконався, що він пішов до моря.
Доня пішла вмиватися, на неї чекала чудова сукня. Коли зайшла у вітальню, то Каспар говорив із зеленою з червоним дзьобом папужкою. Вона була така яскрава, наче щойно вилізла з фарби.
Хлопчик казав папузі, що у них нема нічого спільного. Алегорія хотіла, щоб Каспар

сидів у будинку, читав книжки і писав вірші, які вона нашіптувала. А Каспар задихався в чотирьох стінах. Алегорія пропонувала хлопчикові перекинутися на лебедя. Та тут Доня сказала, що їм більше горобці подобаються. Зайшов і Фелікс, назвавши папугу напханою чужими думками, як опудало ватою.
"Якби я тебе послухав, хто б тоді пізнавав справжню суть звірів? Не треба чіпляти на них етикетки: лисиця-хитрунка, заєць-боягуз, осел-впертюх... І людину не можна оцінювати однозначно", — говорив до папуги Каспар.
2
Після сніданку Каспар попросив кота знайти карту України. Друзі розглядали карту. Доня спитала про країну, де раніше жив хлопчик. Країна була вдвічі менша від України, місто називалося Веймар. Кіт сказав, що шкода, що Каспар не познайомився з письменником Ґьоте, котрий написав "Рейнеке-лис". Феліксу не подобалось, що у цій поемі лис був дуже поганим героєм. А Каспар сказав про це так: "Люди наділили звірів усіма своїми вадами і злочинствами. Мені соромно, що я людина".
Каспар сказав, що їм з Донею треба на південь і найкоротшим шляхом. Єдиноріг буде оминати міста, і вони зможуть його випередити. Фелікс вважав це марною справою, бо Єдиноріг їх не послухає.
Розділ 6
Приємна бесіда з Альфредом. Чому павуки не тчуть килими. Посвячення Каспара в лицарі. Справжнім лицарям не потрібен меч. Доня боїться. Її втішає Алегорія.
1
Доня-Філія розмовляє з павуком Альфредом. Доня згадала, що Альфред хворий на меланхолію, і сказала: "Я ще не зустрічала такого гарного й чемного павука, як ти, Альфреде". Та Альфред сказав, що йому потрібні інші павуки. Дівчинка пообіцяла більше не змітати вдома павутиння. А павук розповів історію: колись жила жінка Арахна, котра вміла чудово ткати. Богиня Афіна викликала її на змагання. Виткали вони килими й показали іншим богам. Ті, звичайно, вирішили, що богиня вміє краще. А бідну Арахну перетворили на павука і загнали в темний куток.
А ще Альфред придумав, що Філії треба подорожувати з лицарем, котрий здатен захистити її від ворогів. Тому вони повинні посвятити Каспара в лицарі.
2
Каспар з Феліксом уточнювали, який найкоротший шлях до моря. Справа ще в тому, що морів на світі багато. І крім них, є кілька океанів. А в Україні є два моря – Чорне й Азовське. Зрештою вирішили подорожувати, куди поведе інтуїція. Каспар говорив: "Ми з Філією мусимо попросити вибачення у звірів за всіх людей. Ми повинні прийти самі, з похиленими головами і чистими серцями…".
3
Друзі почали церемонію посвяти у лицарі.
Альфред сказав, що це потрібно хоча б заради Філії, бо діти потребують не менше захисту, ніж звірі. Фелікс говорив, що відчуває, що ця подорож не закінчиться добре. Філія відірвала один бант зі своєї чудової сукні… Каспар став на коліно, а Фелікс взяв

білу троянду (замість меча чи зброї) і сказав: "Шановне товариство, пані та панове! Ми зібрались тут, щоб дати нашому доблесному Каспарові друге ім'я, яке він заслужив багатьма шляхетними вчинками. Щойно він відрубав мечем голову Географії, усвідомивши, яку шкоду приносить ця згубна вигадка. Самі поміркуйте — на карті є річка, а насправді вона давно висохла. Захочете, приміром, половити жаб на болоті, а його давно висушили меліоратори. На карті ліс, а насправді — село. Оце вам Географія! Віднині Каспар не вірить у неї, а вірить власній любові до звірів, птахів, комах".
Віднині Каспар носив нове ім'я – Срібний Лицар Звірів. Доня і Каспар поклалися одне одному, і дівчинка перев'язала йому рукав сріблястою стрічкою, яку раніше відірвала від сукні.
А Каспар став на одне коліно й поцілував їй руку. Альфред почепив на палець Каспара сріблясту павутинку. Так само зробив і для Філії.
Після церемонії Каспар взяв на руки Фелікса і притулився до нього щокою. Альфред виліз на плече Каспара. Доня раптом відчула, що вона зайва і тихенько вийшла.
4
Пішла вона дорогою до мосту. Раптом у плече щось вчепилось кігтями. То була папуга Алегорія. Дівчинка сказала, що вирушає додому.
Вони перейшли міст і сіли під кущем поговорити. Папуга сказала: "Книгу написав зневірений чоловік, а таких треба найбільше остерігатись. До речі, як тобі малюнки?". Доні не подобались чорно-білі малюнки, на котрих убивають, або є поранені. "Хіба можна довіряти книзі, у якій такі бридкі малюнки?!" — запитала Алегорія. "Якби мене попросили, я б провела вас до Єдинорога найкоротшим шляхом. Але Каспар хоче знайти його сам. Я однак вас не покину, бо лише Алегорія спроможна тримати якийсь лад на цьому світі" — продовжувала папуга.
Та раптом прибіг за Донею Каспар.

Стислий переказ по главам, автор переказу: Світлана Перець.
Авторські права на переказ належать Укрлібу.

Розділ 7
Доня розмірковує над книгою, яку Каспар читає овечкам. Хмаринка в небі. Дивовижна калюжа. Ворона та її скарби. Подарунок старому будинку.
1
"Людина віднедавна почала соромитися того, що звірі її родичі... Людина сама себе хоче знищити. Через те вона намагається оточити власне життя механізмами, замінити природне штучним. До чого це призведе? Механізми можуть перетворити в машину саму людину. Це вже почалося. Перша ознака — байдужість. А друга — самотність. Тварини не знають самотності, дикуни — теж. Вони можуть спілкуватися з рештою інших істот, які люди називають неживими. Ніхто не назве нині вовка братом, а голубку — сестрою, бо й між людьми панує ворожнеча і зовсім мало дружби".
Цей уривок з книги Каспар читав овечкам, що паслися на геть вискубаному

столоченому пасовиську, обгородженому колючим дротом. Пастух їхній спав собі в кущах. А трохи далі, під лісом, зеленіла пишна трава, недосяжна для овечок. Доня носила їм жмути свіжої трави, але її було надто мало. Доня питала, що можна ще зробити для овечок. Каспар відповів: "Забрати у своє серце".

Каспар казав до нещасних тварин: "Це все сон, страшний сон... Одного дня ви прокинетесь білі, як хмарки, веселі, як сонце. То буде ваше справжнє життя".

Доня мала якийсь дивний тягар на серці й не могла його позбутися. Треба змінити усіх людей, щоб звірі були щасливі.

"Тепер ти розумієш, чому я не залишився з Алегорією?". "Розумію" — відповіла Доня.

Коли відійшли, Доня обернулася і побачила, що на пасовиську не було овечок: огорожа з колючого дроту оточувала порожнє місце. Кругла біла хмарка простувала блакитним чистим небом. Каспар пообіцяв, що з овечками вони ще зустрінуться біля моря.

2

Каспар і Доня знову в дорозі.

Одного разу Каспар сказав, що опиняться там, де ніхто не чув ні про Каспара Гаузера, ні про Срібного Лицаря Звірів. Хлопчик уникав міст, особливо нових, які схожі одне на одне. Доня теж колись жила у такому місті. Більше там ніхто не живе. На світі є дуже багато покинутих міст. Деякі з них уже заросли непролазними лісами і сховалися під землею.

Доня уявила їхню квартиру, де залишились іграшки і зошити за перший клас. У Дониній кімнаті висів календар з кошенятами. Тепер ніхто вже не почепить новий.

Каспар сказав, що іноді забуває, що Доня дитина, хоч не така дитина як всі. Деколи треба все втратити, щоб почати заново жити. Каспар думає не тільки про звірів, які кращі за людей, бо з гідністю переносять злигодні, не примушуючи страждати інших. Хлопчик вважає, що дітям багато чого забороняють і надто про них піклуються, тому вони не мають часу вчитися того, що їм справді потрібно.

Діти йшли по дорозі, було видно старий будинок. На шляху трапилась калюжа. Каспар запропонував розглянути її мешканців: жуків-плавунців, водомірок, п'явок, котрі мають аж десятеро очей.

Рушивши далі, діти побачили на землі сліди роздвоєних копит. Можливо, це був Єдиноріг.

3

Діти підійшли до старого будинку, там ніхто не жив. Каспар і Доня сіли на сходи. Хлопчик уявляв, як колись тут сяяли вікна, чувся брязкіт срібла і порцеляни, під'їжджали карети, увечері хтось грав на фортеп'яно Шопена.

Каспар свиснув і до них злетіла Ворона. Вона була дуже вродлива: блискуче пір'я, розумні очі, пухнасті штанці на лапках. На запитання Доні, чи не бачила Ворона Єдинорога, вона відповіла, що він – білий, а вона – чорна. Згодом Каспар пояснив Доні: відповідь Ворони – не ворожнеча, а щось значно серйозніше. Як підсніжник не повинен зустрітися з лісовою лілією, так ворона не повинна зустрітися з Єдинорогом. Ворона сказала, що між ними була біла ворона. Доня здогадалася, що біла ворона

помандрувала разом з Єдинорогом.
Каспар подарував Вороні блискучу монетку і показав троянду Срібного Лицаря Звірів, яка зовсім не зів'яла. Каспар торкнувся своєю трояндою здичавілого кущика і той вкрився білими квітами.
...Срібний Лицар та його Прекрасна Панна довго відчували, як повеселілий будинок дивиться їм услід.
Розділ 8
"Прокинься, левику!". Поки існуватимуть смітники.Ще один незвичайний кіт. Визволення пантери. Клітка завжди тісна.
1
Після перетворення овечок в хмаринку, розквітання куща троянд Доня вірила Каспару, почувалася у цілковитій безпеці. Їй досить було знати, що вона колись повернеться додому, і що слід бути терплячою, бо це важлива подорож.
Діти потрапили у нічне місто, що видавалось казковим. Каспар показав дім, у якому вже триста років живуть люди. Якби не існувало часу, вони б зустрілись. І все це через смітники. Біля під'їзду лежали поламані крісла, старі журнали, глечик з відбитою ручкою, лампу без абажура. Каспар показав, що крісло старовинне, з 1798 року, дзеркалу взагалі ціни не було. Лежав там альбом, у котрому Доні сподобалась одна фотографія: дівчинка з довгими кучерями й світлими очима. У руках вона тримала букет польових квітів: маків і волошок. Доня взяла це фото собі.
2
Каспар повідомив, що місто охороняють леви. Для людей вони кам'яні. Але вночі ходять вулицями, сторожують. Вони намагаються не потрапляти людям на очі, щоб не вносити сум'яття у цей впорядкований світ. Хлопчик говорив: "Упорядкований світ для тих, хто боїться різноманітності життя. Страх робить людей жорстокими. Вони бояться одне одного, бояться звірів, і що дужче бояться, то частіше нападають першими".
Доня погладила одного кам'яного лева. Вона торкнулась пальчиком носа царя звірів і перстень, подарований Альфредом, зблиснув сліпучим сяйвом. Це остаточно збудило лева.
Доня помітила, що левові бракує половини хвоста. Вона не вважала це великою вадою. Лев пішов гуляти, а діти не наважились заговорити до нього. Дівчинка запила, чи є у цьому місті звіринець.
3
Не було кого спитати, де звіринець, аж нарешті їм під ноги впав чорний кіт, котрий тримав риб'ячу голову. Кота звали П'єро. Каспар пояснив Доні, що П'єро — це герой веселих вистав, який відзначається мрійливістю і завжди у когось закоханий. Виявилось, що П'єро знайомий з Феліксом, котрий колись врятував П'єро від собаки, глядів як рідного сина. Новий знайомий сказав, що кошеня потребує захисту, якщо втрачає матір, але дорослий кіт — сам по собі. Він цілком незалежна істота і здатен влаштувати собі життя до вподоби! То люди живуть серед котів, а не коти серед людей.
Кіт погодився провести дітей до звіринця. Вони пішли вулицею: П'єро з рибячою

головою в зубах між Каспаром і Донею. Хлопець розповідав про Фелікса і їхню подорож.
Невдовзі вони знайшли звіринець, котрий був зачинений.
На прощання Доня з Каспаром погладили липку й розкошлану чорну шерсть кота. Діти перетворилися на пташок, щоб пробратись у звіринець.
4
У звіринці не спали, чути було крики, сопіння, хрюкання. Доня знала, що більшість звірів — нічні істоти. Доня й Каспар теж потроху ставали нічними істотами.
Звіринець був величезний, але вони швидко знайшли вказівник з написом "Тигри і леви". Каспар ненавидів клітки. Раптом з'явилася Чорна Пантера і благала випустити її на волю. Каспар сказав: "Я подарував би свободу усім звірам, але де ж ті ліси, у яких вони могли б жити в безпеці? І чи зможуть там жити народжені в клітці?". Пантера розповіла, що родом з лісів Амазонки, яку там називали Зубатою рікою, бо водилося багато крокодилів. Пантера вважала себе вільнонародженою і готова була накласти на себе лапи, але не залишатись у неволі. Каспар сказав, що навіть якщо Пантера вийде звідси, то через океан не зможе перелетіти. Доня запропонувала перетворити Пантеру на пташку. Каспар похитав головою: це злочин.
Доня заплакала, бо Каспар може це зробити, але не хоче… Якби це був Єдиноріг, він би врятував його. Каспар запропонував: "Доню, спробуй перетворити пантеру на пташку сама". Хлопчик вийшов.
Доні було гірко, але очі Чорної Блискавки засяяли надією. Вона простягла Доні лапу через пруття клітки і та ніжно її погладила. Пантера сказала: "Мені здається, що Каспар хоче, аби ти зробила це сама. Він випробовує твою мужність. У нас усе вийде. Я чую, як у мене виростають крила…".
Розділ 9
Карусель з Єдинорогом. Чоловік — дерево рятує птахів. Дивовижна історія Чоловіка-комахи. Чи усім потрібні перетворення?
1
Доня і П'єро спали на горищі. А Каспар думав, як їм іти далі і чим усе закінчиться. Йому було неспокійно на серці, адже втручатися у чуже життя треба дуже обережно і за крайньої потреби. Каспар не хотів втягувати Доню в небезпечні пригоди, але це не вдавалось. Дівчинка змінилася сама. Вона здобула силу і тепер могла застосувати її собі на шкоду!
Хлопчик послав Доні веселий сон: як вона бавиться з іншими дітьми великим рожевим у золоті кружальця м'ячем. Поки дівчинка спала, Каспар дивився з горища на парк. Між деревами яскравіли гойдалки, каруселі, сковзанки. Бігали діти. Хлопчик знав, що коли Доня прокинеться, то поведе його в парк до дітей.
… Коли вони зійшли вниз, місто здалося дівчинці дуже привітним і зовсім незнайомим. Вона весело побігла до парку. Їй хотілося спробувати усе: гойдалки, драбинки, сковзанки. Каспар тримався осторонь, може тому, що мав майже двісті років. Коли дівчинка знеможено впала біля Каспара на лавці, той задумливо сказав, що в його

дитинстві були каруселі, але ніхто не водив його на них.
Діти пішли до каруселі за фонтаном. Коли сіли, карусель закрутилася, раптом коні під ними піднялися в небо. Каспар сказав, що це не його чари. Кінь Доні заіржав, повернув до неї голову і вона побачила фіалкові очі й гострий золотий ріг. І хоч Єдиноріг не сказав жодного слова, її страх минувся.
Далеко внизу опинилось місто з його чудовими вежами і старовинними будинками, кам'яними левами, але їй не хотілось туди повертатися. Лише летіти невідомо куди.
І тут вона побачила Море. А потім виник берег із білою смугою піску, зеленими лісами. Серед скал був недобудований корабель. Довкола нього метушилися майстри, вбрані якось чудернацько. Їхні тіла були вкриті шерстю. Доня зразу впізнала Корабель Звірів. Вона скрикнула, в очах потемніло, і несподівано дівчинка почала падати.
2
Доня отямилась на лавці в парку. Каспар занепокоєно тримав її за руку. Виявилось, що вона знепритомніла.
Діти вийшли з парку, але місто вже було іншим: було дуже багато птахів. Дерев було мало і всі якісь обскубані. Натомившись, вони присіли на лавці, дивились, як довкола них ходить зграя голубів. Два голуби заговорили до дівчинки.
Тим часом згори упала сіть і накрила голубів. Знявся лемент. Доня перетворилася на голубку і злетіла догори. Частина голубів врятувалася. А двоє чоловіків у однаковій обшарпаній сірій одежі потягнули до фургона сіть з голубами.
Доні нічого не загрожувало. Вона підлетіла до даху й побачила чоловіка в зеленому светрі. Він стояв, розкинувши руки, і його так пообсідали голуби, що він аж зігнувся.
3
Чоловік докоряв голубам за те, що вони так попалися. Дівчинка сиділа на черевикові чоловіка. Якби не слизький дах, могла б стати людиною.
Незнайомець був чоловіком-деревом, і в разі небезпеки кожен птах міг знайти в нього притулок. Він розповів, що люди ловили голубів, бо хотіли їх з'їсти.
Чоловік запросив Доню і Каспара до своєї кімнатки, стіни якої були обвішані малюнками птахів. Чоловік і діти сіли пити каву з молоком і їсти рогалики з маслом. А коли вже напились і наїлись, Чоловік-дерево сказав, що у сусідньому будинку живе Чоловік-комаха, але це виглядає дуже сумно. Цей чоловік має матір, дружину, дітей. Одного разу йому здалося, що він нікому не потрібний. І ось він став уві сні величезним чорним жуком, і так ним і залишився. Мати приносить йому їсти, а дружина з дітьми виїхала геть.
Чоловік подарував Доні малюнок синички, а хлопчикові – журавля. Дівчинка показала чоловікові фото, яке знайшла. і сказала, що це її сестра Ізабелла.

Стислий переказ по главам, автор переказу: Світлана Перець.
Авторські права на переказ належать Укрлібу.

Розділ 10

Дощові розмови. Страх у ванній. Каспар і Доня випускають мертву рибу у мертву річку. Ожилі птахи.

1

Доні було сумно, у цьому місті безперестанку падав дощ. Дощ їх затримував, бо хіба далеко залетиш, коли кругом вода і холодно. Доня витягала фотокартку й дивилася на ту дівчинку, Ізабеллу. Волосся в неї ще не дуже підросло. Доня чула, що волосся краще ростиме, коли його мити дощовою водою, але Каспар заборонив це робити. Дощова вода нині отруєна. Каспар навіть хотів повернутися у ті давні часи, коли не було ні радіації, ні хімії, ні смітників. Та Доня просила не лишати її.

Каспар говорив: "В тебе є обов'язки і з кожним роком їх ставатиме все більше, особливо, коли в тебе з'являться діти. Бути такою вільною, як я, ти ніколи не зможеш. Але щасливішою обов'язково".

2

Коли діти вийшли на вулицю, їх наздогнав маленький хлопчик і сказав, що мами і тата нема вдома, і йому страшно. Хлопчик просив іти до нього додому. Доня трохи боялася, бо дорослі не люблять чужих дітей у себе в квартирі.

У квартирі горлало радіо, діти вимкнули його. Доня порадила хлопчикові пригорнутися до мами, і страх зникне. Доня завжди так робить. Але хлопчикова мама не любила, щоб їй заважали.

Хлопчик показав свою рибу, яка лежала у каламутній воді догори животом. "Вона спить, а ти боїшся" — збрехала Доня. Каспар сказав, що треба рибу випустити в річку. Вода понесе рибу аж до Моря. Доня і Каспар взяли рибу, а хлопчик лишився вдома.

3

Дорогою до річки їм стрівся дідусь з палицею. Він сказав, що в річці давно не живе риба. Та їхній рибі було все одно. Вона була мертва. Доня знайшла дерев'яну коробку для риби, настелила лопухів. Каспар витяг з-за пазухи свою нев'янучу білу троянду і поклав коло риби.

Дівчинка попросила не вертатись у місто. Каспар запропонував випустити їхніх птахів з малюнків на волю.

Хлопчик легенько дмухнув на журавля і птах злетів.

Розділ 11

Доня й Каспар стають бранцями бандитів-мисливців. Несподіваний порятунок від Чорної Блискавки. Зустріч з котом Феліксом і павуком Альфредом. Історія Безхатньої Бабусі. Доню кусає Змія. Річка, яку потрібно перейти.

1

День тривав, хоч мала бути вже ніч. З часом щось трапилось. Каспар занепокоєно глянув на бліде і немічне сонце. Діти йшли колією. Коли втомилися, то сіли на рейки. Доня задрімала на плечі Каспара. А коли прокинулась, над ними стояли троє чоловіків у шкіряних куртках з безвиразними обличчями. Вони схопили дітей і звеліли вести їх до Моря. Погрозили кинути у підземелля. Доня переживала, бо для Каспара це найгірше. Та хлопчик сказав, що це ті самі типи, що ловили голубів. Доня крикнула, що

бандити не знайдуть Моря, бо в них немає серця.
Раптом прибігла Чорна Блискавка і кинулась за чоловіками. А коли Пантера повернулася, то сказала, що розірвала бандитів. Чорна Блискавка попрощалась, сказала, що потім зустрінуться біля Моря, яке вже недалеко.
2
Діти йшли і раптом потрапили в осінь. У лісі опадало листя, росли гриби. Стежка привела до соснового лісу, потім побачили дим від багаття й почули запах печеної картоплі. Біля вогню сидів кіт Фелікс, трохи змарнілий. Була ще й бабуся, замотана сивою хусткою. І ще троє псів у реп'яхах, чорне цуценя і дві кішки тигрястої масті.
Каспар сказав, що примандрував з Донею з літа. А кіт обрав собі нове ім'я – Матрос, бо вирішив стати матросом на Кораблі, який відпливе разом з новими друзями: цуценятами і кішками.
Доня розгубилась. Бабуся втішила, сказавши, що скоро скінчаться мандри Доні і Каспара. У футлярі з-під окулярів був і павук Альфред. Йому там було зручно і комфортно. У Зимовому будинку нікого не залишилось, тому його перетворили на дерево.
А потім Бабуся розповіла, як стала безхатньою.
Історія безхатньої Бабусі
Жила вона на четвертому поверсі. Як бачила десь покинуте напризволяще цуценя чи котеня, то брала до себе. Дуже швидко там стало тісно і пенсії не вистачало на харчі. Але якось перебивалися. Сусідам тим часом дуже не подобалося Бабусине сімейство. Вони наказали, щоб Бабуся порозганяла котів-псів, залишивши собі одного, якщо вже не може без них. На те вона відповіла, що, якби кожен узяв до себе котика чи собачку, то проблема зникла б. Дехто з добрих людей узяв до себе котів-псів, а шестеро лишилося з нею. І Бабуся мусила покинути хату. Так вони собі мандрували, аж доки зустріли Матроса.
3
Мандрівники вирушили далі. Вони вже так довго йшли, що могли незабаром прийти в зиму. Останній раз ночували в скирті соломи.
З Феліксом було щось не те. Він уникав не тільки Каспара, а й Доні. Може, сердився, що покинув Зимовий дім.
Натомившись, вони знову сіли відпочити. Доня слухала, як цвіркочуть коники у сухій траві, де цвіли рожеві кущики вересу. Коти-пси спали, цуценя гавкало на ящірок. Бабуся церувала панчоху. Доня вийняла лісовий горішок, розкусила і подивилась, кому б його дати. "Оце вже, напевно, і є самотність, коли нема з ким поділитися", — подумала дівчинка. Піднесла до рота зернятко і перед очима зблиснула срібляста змійка. Доня запропонувала горішок. І раптом відчула гострий біль у серці.
4
Доня прокинулась на березі річки. Друзі розповіли, що її вкусила змія. Каспар ніс її аж сюди. Залишалось лише перейти річку. Фелікс побачив у воді велику Золоту Рибу. В роті вона тримала білу троянду. Це була їхня, Доні й Каспара, риба. Каспар взяв на

руки Фелікса і Міку. Бабуся — Лізу. А Доня — цуценя Графа. Дорослі пси Марс, Герцик і Тарзан почалапали за ними. усі зайшли у теплу воду.
Корабель відпливає
Розділ 12
Ріка усіх змінює. Клопіт з Бабусею. Сова завжди мудра. Корабель звірів. Прощання. А Доня повертається додому не сама. Небесні звірі.
1
Доня була у гарному лісі. Коли простягла руку до квітки, почула голос: "Я п'ю нектар". У дзвонику сиділа бджілка.
Доня обернулася до своїх друзів і вражено завмерла, не побачивши ні Каспара, ні Бабусі. На березі стояв сивий дід у чорному костюмі, а коло нього маленька дівчинка у пишній мереживній сукні.
Доня зрозуміла, що хвилину тому дід був Каспаром Гаузером.
Вигулькнула папуга Алегорія і сказала, що Доня тепер бачить його справжнє лице: старе і бридке. "Замість упорядковувати світ, він зруйнував його своєю огидною Книгою! Замість радіти життю, він оплакував його. І ось наслідки. Усі тікають, як було задумано. Корабель збудовано. Зараз — відплиття" — говорила папуга.
Прийшов Фелікс, і папуга відлетіла. А Бабуся тепер була Дівчинкою з гладенькою шкірою, пишними кучерями й маленькими пальчиками.
Нарешті озвався Каспар: "Я думаю, що в цьому світі ніколи не було ладу. Його не може бути без милосердя і доброти. Серед нас багато каспарів гаузерів. Єдине, що ми можемо зробити, вийшовши з темниці, це визволяти інших з неї і бути добрими до них. Далі ти підеш сама, Доню. Нам не можна йти разом до Єдинорога". Каспар пішов без стежки, а за ним Фелікс і Альфред.
2
Звичайно, ту дівчинку звали Ізабелла, бо вона була копією тієї, чию фотокартку Доня знайшла на смітнику.
Доня, Ізабелла, пси-коти вирушили до Єдинорога.
По дорозі їм стрілася Сова і сказала Ізабеллі, що її шукає мама. Ізабелла побігла у будиночок. Але на прощання запитала Доню, яке її ім'я. Доня нахмурила чоло, намагаючись пригадати, а потім засміялася: "Мене звати Лада".
3
На березі було багато звірів, так багато, що Ладі хотілося заховатись. Осторонь стояли несміливі безхатні коти-пси, старий кінь з облізлою гривою, бездомна коза з одним вухом…
Дівчинка вирішила приєднатися до них зі своїм товариством.
Тут було стільки дивовижних звірів, про деяких з них люди вже зовсім забули… Ось білий Олень зі сліпучими золотими рогами, Мамонт, гігантська Черепаха, Журавлі з яскравими віночками на голівках, Чорний Лелека…
Звірі терпляче чекали часу, коли можна буде сідати на Корабель. То тут, то там чулися зітхання, тихе ревіння, щебет, уривки розмов.

Лада подумала, що ось і все.
Раптом прийшли Каспар і Єдиноріг. За ними летіли Сова й Папуга Алегорія. Каспар ніс товсту Книгу. Каспар розкрив Книгу і прочитав: "Врешті-решт, усі інші живі істоти, ніким не зрозумілі, покинуть свою одвічну домівку. Вони збудують ковчег і відпливуть на ньому туди, звідки нема вороття". Єдиноріг сказав: "Там теж буде сонце". І на плече йому сіла Папуга Алегорія.
Тепер уже ніхто не побачить, як на кінчиках золотих рогів Оленя повисне сонце, як Єдиноріг спочиває під кущем шипшини, як Левеня пильнує першу здобич, як блищить роса на пір'ї Райського Птаха, як Дракон лишає сліди на піску. Не почують гудіння Хруща на квітучій вишні, співу Сирени на Дністрі, обережних кроків Дикого Лісового Коника.
Звірі пішли до Моря, грузнучи в піску. Заграла музика, грав русявий юнак на сопілці. Звірі зупинились і прослухали пісню до кінця.
Коти-пси почали хвилюватися, чи про них не забули. Раптом з'явився і Небесний Звір Осмомисл – Фарбований Лис. Але Папуга Алегорія сказала, щоб він не квапився. Цього разу він не попливе: трохи змінять казку, щоб Лиса ще більше полюбили діти.
Тоді Лада запитала, чи візьмуть котів-псів. "Команді давно час бути на кораблі", — сказав Єдиноріг. І дівчинка побігла до своїх товаришів. Збоку стояв Фелікс з Павуком Альфредом і нареченою павука. Вони вирішили залишитися у Зимовому домі.
Коти-пси були на Кораблі, коли Марс сказав Ладі забрати собі цуцика Графа.
Доня похилила голову й пішла плачучи. Чиясь важка рука лягла їй на плече. Це Каспар подарував їй велику рожеву мушлю. Він сказав, що вони зустрінуться на березі річки.
Дівчинка вирішила не залишатися тут, а іти до Ізабелли, а тоді додому. Зустріла ще Пантеру, котра збиралася відлітати додому.
4
… Хвіртка була прочинена. Лада пішла вузенькою доріжкою поміж мальв і руж. У затишній кімнатці в ліжечку спала дівчинка. Лада поклала на атласну ковдру мушлю і тихенько вийшла.
… На березі річки чекали Каспар, Фелікс, Альфред з нареченою і цуценя Граф.
Перейшовши річку, Каспар знову став таким, як раніше. Дівчинка хвилювалася, що люди забудуть тепер Єдинорога. Але Каспар сказав, що Алегорія нагадає їм.
"Я ніколи не покину Графа" — сказала Лада.

Стислий переказ по главам, автор переказу: Світлана Перець.
Авторські права на переказ належать Укрлібу.

Із книги Єдинорога
Небесні звірі
Коли зайде сонце, відкриймо іншу Книгу. Ця Книга — зоряне небо. Звірі вночі не сплять. Уночі вони — вільні. Звірі земні і звірі небесні, які називають сузір'ями.

Вони дивляться одне на одного: Велика Ведмедиця на велику ведмедицю, Малий Лев на малого лева, Летюча Риба на летючу рибу, Скорпіон на скорпіона, Змія на змію, Вовк на вовка… Це ж добре знати, що твій двійник так далеко, що в нього не вцілить ні куля, ні стріла. Небесні звірі — безсмертні.
Сузір'я — то лише обриси їхніх імен. Досі ніхто не здогадався полювати на імена. Дракон дивиться на землю і не бачить там дракона. Крилатий кінь Пегас дивиться і не бачить крилатого коня. Єдиноріг дивиться і не бачить на землі жодного єдинорога. Відтепер для людей — це лише імена. Треба їх записувати на папері, полотні, камені, піску, щоб не забути.
Я, Єдиноріг, маю вдосталь тиші й самотності. Поміж нас є Стрілець, але його Стрілу вкрала Лисичка і не випускає з зубів. А більше стріл у нього немає. Я мирно пасуся на небесних пасовиськах поруч зі своїми братами. Відколи ми відпливли на Кораблі, я не знаю, що сталося з іншими звірами. Чи вдасться їм втриматися? Чи порозуміються з ними люди? Знаю лише одне: ми, звірі, сюди на небо зло не пустимо.

Фенікс
Фенікс сам себе спалює і сам воскрешає. Але нікого воскресити не може. Ні Морської Корови, ні Тасманійського Вовка, ні Хруща, ні отруєної Риби в річках. Фенікс буде для людей символом надії, що колись вони стануть кращими.
Єдиноріг
Єдиноріг — це я. Обплутаний вигадками, я сам у них повірив. А був із плоті й крові, й мої портрети залишилися на старих картинах, а розповіді про мене — у книжках, які тепер ніхто не читає. Тільки норов я мав не такий уже й лагідний, як гадають: у неволі я вмирав, бо не міг жити без волі, як без повітря. Ніхто не міг мене осідлати.
Дикий Лісовий Кінь
Лісовий Конику, маленький брунатний лискучий жолудю, з розчесаною мавками гривою, бронзовими копитцями, яких ніколи не пробивав цвях… Ти тікаєш від найменшого шереху, ховаєшся в гущавині, й дощового ранку вода скроплює твою оксамитову шкіру. Частіше сам, ніж з кимось, без імені, хоча що є гарніше за ім'я — Дикий Лісовий Кінь? Твоє тихе іржання лунало в найгустіших нетрях, а твій сон оберігали духи лісових дерев.
Метелик
Скільки життів у тебе, Метелику? Коли надходить осінь, твої крильця стають прозорішими, ламкими. Сумне це видовище. Але навесні знову повно метеликів і повно квітів.
Ти тримаєш у таємниці свої перетворення. Ніхто не може повірити, що в одному зі своїх життів ти був гусінню, і тебе боялися навіть дорослі. Навіть людина залишається гусінню, живучи для того, щоб їсти.
Хамелеон
Рожевий як мальва, зелений як листя шовковиці, сліпучий як пісок пустелі, володар усіх барв, які є на світі — Хамелеон. Він перебуває у злагоді з ними, як художник з

фарбами. Бути невидимим — найліпше. О, якби всі звірі могли ставати невидимками! Тоді нам не довелося б утікати від людей.

Хрущ на квітучій вишні

Ще зовсім недавно дітлахи у сутінках струшували квітучі вишні, й разом з росою на землю падали важкі мідні хрущі. Їхнє наземне існування було дуже коротким: невдовзі, скинувши мідні панцирі, вони, такі безборонні, ховались у землю, засипану вишневим цвітом. І їхнє бриніння затихало до наступної весни.

Нині дерева не співають. Гармонію порушено, але світ ще тримається, напоєний отрутою і п'яний від неї. Людино, не труси деревом! Сядь під вишнею і пом'яни останнього Хруща росою-сльозою.

Дракон

Він може мати три голови, шість, або дванадцять. Тіло його вкрите смарагдовою лускою, очі палають, наче рубіни, кігті — блискучі, як сталь. Коли він злітає, крила закривають сонце. Грізний Драконе, непереможний Драконе, ти був охоронцем надр, але люди зневажили твоє священне право оберігати багатства землі, вбили тебе, розграбували те, що не належить їм. Ти став жертвою обману, боягузом, втіленням зла. Останній Дракон знає, що йому нема вже чого охороняти в землі, і не жадає помсти, лише спокою.

Вовки

Брати, чи ми винні у тому, що люди вигадали прислів'я: "З вовками жити, по-вовчому вити"? Звідки в них порівняння: хижий як звір? Вовк не вбиває вовка, заєць — зайця. А люди вбивають у лігвах наших маленьких і беззахисних дітей, вирубують наші ліси й розполохують нашу здобич. Ми покинули б цей світ, але скажіть, куди нам подітись? Усюди — небезпека. Коли звірі покинуть людей, ті ніколи не зможуть їм закинути власних вад. І краще пізнають одне одного. І відчують сором.

Золоторогий олень

Важко носити у себе на голові сонце. Коли він з'являється сірого світанку на кручі, здається, що сонце уже зійшло. Але звук мисливського рогу змушує його кидатись у молочний туман, перепливати через холодні води і ховатися на острові. Вічний утікач, володар корони, опиняється в пастці, винюханий безжальними псами. Ніж глибоко входить в серце. Кров стікає на траву, вкриту тремтливою росою.

Брате мій, Оленю, щоб не довелося тобі стати жертвою людської жадоби, щоб не стала корона твоїм прокляттям, рушай темної ночі через ліси, переплів вай великі ріки, а малі — перелітай, щоб швидше дістатись туди, де ти недосяжний. Де можеш гордо носити свої роги, де ніхто ні на кого не полює, де ти станеш поруч з братом Єдинорогові і братом Диким лісовим Конем на неосяжному пасовиську.

Житній вовк

Колись давно сіяли багато жита і пекли з нього хліб, який звався Життя. І багато Житніх Вовків пробігало поля з краю в край, охороняючи їх від чужинців. Чорні птахи мовчки кружляли над стиглим колоссям, але не сміли спуститись на землю.

Уночі Житній Вовк розмовляв з місяцем, і шерсть його ставала срібною. І вдень, і вночі

панувала тиша, щоб зерно не просиналось з колосків. А коли надходили жнива, Житній Вовк полишав поле і засинав у ярку, вкрившись опалим листям.

Тур

Володарю степів, під яким дрижить земля, срібнорогий брате мій, Туре, лаштуйся в дорогу. Ти сам, але душа твоя вмістила душі всіх, загиблих ще в прадавні часи, турів. Востаннє крикни так, щоб пролилася злива.

Хто найсильніший і найхоробріший, той гине найперше. Мушка сховається під листочком, мишка — у нірці, жабка — у мулі, але Тур не сховається у траві. Мисливці знищать його братів, його дружину, його дітей, а самого — розіпнуть і врядять учту з вином, на славу свого ідола, вимастивши йому вуста гарячою кров'ю. Хіба може бути володарем той, хто не в спромозі захистити власний рід?

Смуток ганьби покрив твоє чоло, брате Туре, низько-низько похилив ти голову, з очей закапали сльози. Попрощайся зі степом, якого вже немає, попрощайся зі світом, який не для тебе, інше сонце випестить для тебе траву. Ріка Вічності напоїть тебе безсмертям.

Озирнись востаннє. Забудь.

Стислий переказ по главам, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу.